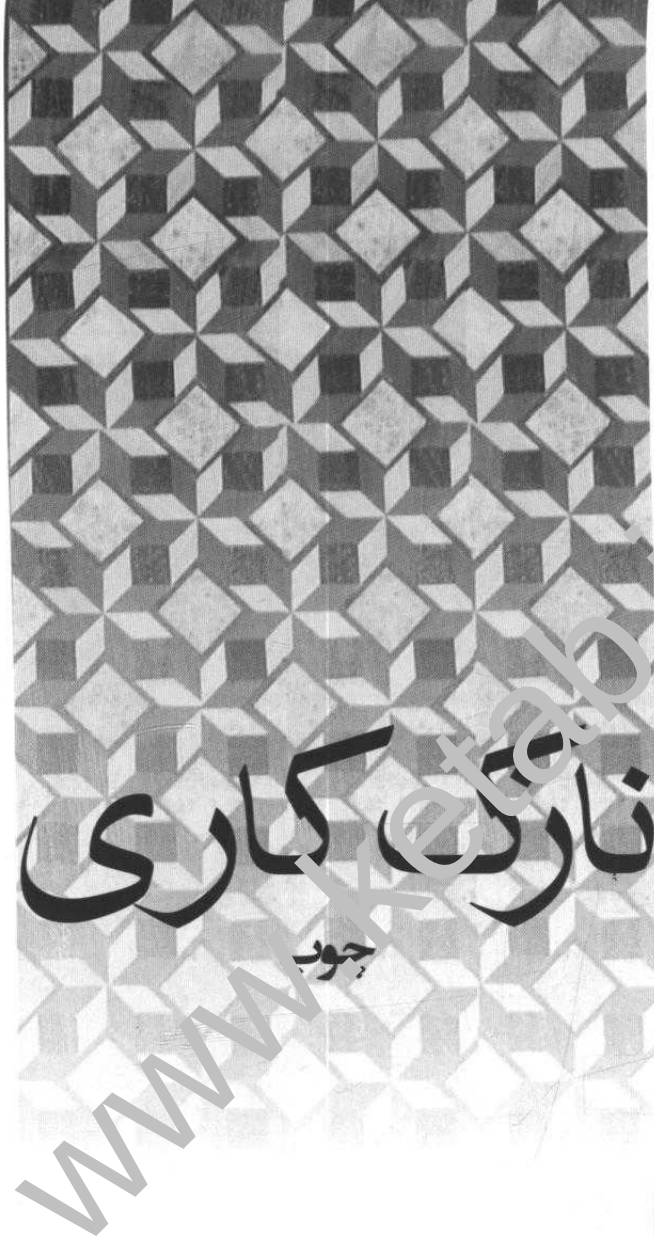

نارنگه کاری
چوب

www.ketab.ir

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	شیرزادی، زهرا، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	نازک‌کاری چوب/نوشتر و گردآوری زهرا شیرزادی؛ [برای] سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان همدان.
مشخصات نشر	همدان: اکسلیا، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۴۸ ص.
شابک	978-600-8432-05-0
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۴۸.
موضوع	پرداخت‌کاری چوب
موضوع	Wood finishing
موضوع	صنایع دستی چوبی -- ایران
موضوع	Woodwork -- Iran
موضوع	صنایع دستی چوبی -- ابزار و وسایل
موضوع	Woodworking tools
شناسه افزوده	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری. اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان همدان
رده بندی کنگره	TT۳۲۵/ش۹ن۲ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	۶۸۲-۱۴
شماره کتابشناسی ملی	۴۰۴۴۸۰۰

نازک کاری

مدیر ناظر: علی مال میر

برنامه ریزی: علیرضا قاسمی

نوشتر و گرد آوری: زهرا شیرزادی

طراح: سهیل حاجی میرزا محمدی

چاپ: چاپخانه گیتی

مجری: طرح امیر کشوادی

تلفن: ۳ - ۳۴۲۳۸۷۰۲

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد - چاپ اول

شابک: ۰۵-۰۸۴۳۲-۶۰۰-۹۷۸

استان همدان

ب.....	چکیده.....
ج.....	مقدمه.....

فصل اول (دیرینه شناسی)

۳.....	۱-۱- خاستگاه نازک کاری.....
۳.....	۱-۲- پیشینه تاریخی.....
۱۱.....	۱-۳- پراکندگی جغرافیایی در ایران.....
۱۳.....	۱-۴- محل جغرافیایی رشته مورد مطالعه در منطقه.....
۱۴.....	۱-۵- پیشه های وابسته و مرتبط.....

فصل دوم مواد شناسی

۱۵.....	۱-۱- نوع مواد مصرفی.....
۱۶.....	۲-۲- ویژگی های پیرایه.....
۱۶.....	۲-۳- انواع مواد برگردانیده.....
۱۸.....	۲-۴- منابع و محل های استخراج و تهیه مواد اولیه.....
۱۸.....	۲-۵- چگونگی فراهم کردن و حمل و نقل مواد اولیه.....
۱۸.....	۲-۶- فرآوری و آماده سازی مواد اولیه.....
۲۱.....	۲-۷- معیارهای سنجش و انتخاب مواد اولیه.....

فصل سوم (کارگاه)

۲۲.....	۳-۱- کارگاه خانگی.....
۲۲.....	۳-۲- واحد تولیدی.....

فصل چهارم (ابزار شناسی)

۲۴.....	۴-۱- معرفی دستگاه ها و ابزارها و کاربرد آنها.....
---------	---

فصل پنجم (مراحل اجرایی)

۲۹.....	۵-۱- مراحل و شیوه انجام کار.....
۳۳.....	۵-۲- تقویم زمانی کار.....
۳۳.....	۵-۳- چگونگی تقسیم کار.....

فصل ششم (منابع انسانی تولید)

۳۴.....	۶-۱- استاد کاران.....
۳۴.....	۶-۲- کارگران.....
۳۴.....	۶-۳- جنس و سن تولید کنندگان.....

۶-۴- رابطه استاد- شاگردی ۳۵

۶-۵- پیش کسوت ها، استادان و نوآوران نازک کاری ۳۵

فصل هفتم) شناسایی محصولات تولیدی

۷-۱- نوع و جنس و نام کالا و محصولات تولیدی ۳۶

۷-۲- ابعاد و شکل ۳۷

۷-۳- نقوش و طرح های مورد استفاده و چگونگی تهیه نقشه و انتقال به محصول ۳۸

۷-۴- رنگ ها و نحوه رنگ آمیزی و جنسیت رنگ های مورد استفاده ۳۹

۷-۵- نام نقوش و طرح های مورد استفاده ۳۹

۷-۶- نوع کاربرد ۴۰

فصل هشتم) مسایل اقتصادی

۸-۱- نوع و میزان سرمایه گذاری ثابت و متغیر ۴۱

۸-۲- دستمزد استاد کاران و دیگر عوامل انسانی تولید ۴۴

۸-۳- چگونگی تولید و تنوع و عرضه و فروش ۴۴

۸-۴- ارزش کالا در بازارهای متفاوت ۴۴

۸-۵- چگونگی ارزیابی قیمت ها ۴۴

۸-۶- وضعیت اقتصادی تولید کنندگان ۴۵

۸-۷- اوزان و مقیاس ها و شیوه به دست آوردن قیمت تمام شده ۴۵

فصل نهم) جایگاه و منزلت اجتماعی

۹-۱- جایگاه رشته در جامعه ۴۶

۹-۲- ارزش و اعتبار محصولات در منطقه ۴۶

۹-۳- جایگاه و منزلت تولید کننده ها در منطقه ۴۷

فصل دهم) زمینه های فرهنگی

۱۰-۱- نقوش رایج ۴۷

۱۰-۲- آموزش ۴۷

۱۰-۳- دین و مذهب ۴۷

مقدمه :

نازک کاری یکی از هنرهای چوبی است که در بیشتر فرهنگ‌نامه‌ها و حتی در مجامع صنایع دستی از تعریف درستی برخوردار نمی‌باشد. در بعضی اذهان با شنیدن این نام، تصویری از مصنوعات مشبک کاری یا معرق شده نقش می‌بندد.

چنانچه در تعریف هنر نازک کاری چوب با توجه به مطالب سایت آفتاب در تاریخ دی ماه ۱۳۹۰ در خصوص هنر مذکور چنین اشاره شده که: « برای ساخت محصولات، چوب به وسیله اره به قطعات کوچک ریش خورده، لایه‌های قرینه بریده شده روکش سنجید یا گردو یا گلابی و یا کیکم را روی زیرکار ساخته شده چسبانند و پس از ساخت، بتونه کاری کرده سپس سمباده زده آن را پرداخت می‌کنند و در نهایت کیلر بر آن را تکمیل می‌کنند.

نازک کاری چوب روشی از ساختن فرآورده‌های چوبی است که طی آن به وسیله ابزار نام‌برده قطعات کوچک چوبی آماده می‌شود و سپس به صورت روکش بر روی بدنه چسبانده می‌شود و قطعات چسبانده شده تحت فشار قرار گرفته و شکل می‌گیرند. به عبارتی دیگر اساس کار آن روکش کردن قطعات چوبی آماده شده بر اساس طرح زرد نظر بر روی زیرکار مورد نظر است و محصولات نازک کاری چوب بسیار متنوع بوده و شامل انواع سینی، شکلات خوری، ظروف مخصوص میوه، شطرنج، جعبه آرایش و ... است و از چوب‌های رایج و مورد مصرف نازک کاری چوب می‌توان چوب گردو و چوب گلابی را نام برد.»

با توجه به نظر کارشناسان صنایع دستی استان کردستان که در سایت اینترنتی معاونت صنایع دستی این استان نیز عنوان شده است پایه و اساس نازک کاری روکش کردن طرح و نقش‌های آماده شده از چوب‌های جنگلی و خوش‌نقش بر اساس طرح از قبل تعیین شده است در حالی که روکش کردن آثار چوبی بخشی از هنر معرق است.

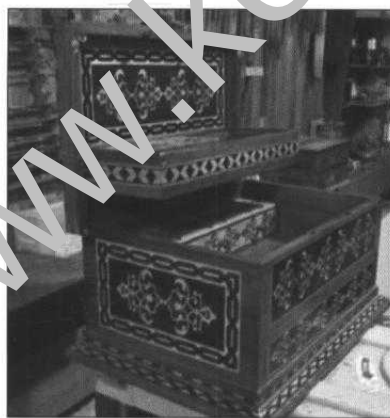
این‌ها همه تعریف کامل و جامعی از هنر نازک کاری نیستند. در واقع نجاری سرمنشأ هنر نازک کاری است. ماده اولیه در ساخت این نوع از صنایع دستی چوب است و هنرهای متفاوت مثل معرق و خاتم و ... نیز بنا به سلیقه هنرمند برای ساخت و تکمیل آثار کاربرد دارند.

در تعریفی کوتاه و دقیق از فرهنگ‌نامه معین « نازک کار، نجاری است که اشیاء چوبین ظریف سازد از قبیل شطرنج، النگو، کیف زنانه» نازک کاران برای ساخت آثار ابتدا با طراحی شیء مورد نظر، نجاری یعنی برش قطعات ظریف چوب و سپس خراطی، اشیاء و آثار بدیعی را به منصه بروز و ظهور می‌نشانند (تصویر ۱).

تعریفی از این هنر را از زبان استاد صاحب‌سبک نازک‌کاری عباس دل‌زنده می‌خوانیم:

« برترین گونه هنر آن است که جسم و روحش هر دو از طبیعت استخراج شده باشد. چوب ماده‌ای است که تقریباً همه‌جا یافت می‌شود و از دیرباز در همه ادوار و مکان‌ها به خوبی شناخته شده بوده است. درخت و چوب در فرهنگ‌های کهن بسیار ارزشمند و محترم بوده است. گونه‌هایی از چوب وجود دارند که در شرایط خاصی رشد می‌کنند. ایرانیان باستان اعتقاد داشتند این چوب‌ها تصویر صخره‌ها، کوه‌ها و حیوانات را در بافت خود ضبط می‌کنند. ما این چوب‌های نادر را یافته، گردآورده و به آن‌ها جنبه‌های کاربردی می‌بخشیم. سپس این تابلوهای کائنات می‌توانند در خانه‌های مردم به نمایش در آیند. جعبه‌های نازک‌کاری رموز خاص و دلیلهای ارائه دارند. »

هدف از انجام پژوهش حاضر معرفی این هنر پیشینه‌دار به صورت کامل است زیرا که معتقدیم تعریف جامعی از هنر نازک‌کاری را می‌توان با بررسی سبکی ارائه نشده است. در این تحقیق با مراحل کار و چگونگی انجام ساخت اجسام نازک‌کاری شده، در نظر گرفتن اصالت‌ها و پیشرفت‌ها و موفقیت‌های به دست آمده از هنر نازک‌کاری - این هنر بومی و اصیل - آشنا می‌شویم.

تصویر ۱) جای نوشت افزار